

Συμβούλιο της Επικρατείας: 1768/1993 (Τμ. Α')

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α. ΛΣΤ' 1994, σ. 400

Περίληψη: Ο ασφαλισμένος στο ΙΚΑ δικαιούται σύνταξης αναπηρίας λόγω εργατικού ατυχήματος και όταν το ατύχημα επέφερε συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας λόγω της προηγούμενης κατάστασης της υγείας του, η οποία όμως δεν τον εμπόδιζε να εργάζεται μέχρι τότε. Όταν όμως από το εργατικό ατύχημα δεν έμεινε ανάπηρος σε συντάξιμο ποσοστό, αλλά τούτο συνέβη αργότερα λόγω νόσου, δικαιούται σύνταξης αναπηρίας χωρίς να συντρέχει ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης, μόνον αν η προέχουσα αιτία της αναπηρίας είναι το εργατικό ατύχημα.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος: κ. ΔΗΜ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Εισηγητής: κ. ΝΙΚ. ΣΤΑΘΗΣ

Δικηγόροι: κ.κ. Ι. Μπερδεμπέ, Αντ. Καραγιαννάκη

Επειδή, δια της υπό κρίσιν αιτήσεως, το ΙΚΑ ζητεί την αναίρεση της υπ'αριθμ. 1470/1989 αποφάσεως του Διοικ. Πρωτ. Πειραιώς, δια της οποίας εγένετο δεκτή προσφυγή της αναιρεσιβλήτου, κατά της υπ' αριθμ. 589/48/20.5.1987 αποφάσεως της ΤΔΕ του Υπ/τος ΙΚΑ Πειραιώς. Δια της τελευταίας ταύτης αποφάσεως είχαν απορριφθή ένστασις αυτής κατά της υπ'αριθμ. 6623/1986 αποφάσεως του Δ/ντού του ως άνω Υπ/τος, ο οποίος διέκοψε από 1.12.1982 την περαιτέρω καταβολήν εις ταύτην των παροχών κλάδου συντάξεως αναπηρίας.

Επειδή, κατά τας διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 1β, 2 του Α.Ν. 1846/1951 (φ. 179, α), ως ετροποποιήθησαν δια των αρθρ. 5 παρ.1 του ν.δ. 4104/1960 (φ. 147, Α) και 6 παρ. 1 του Ν. 4476/1965 (φ. 103, Α), αντιστοίχως, ο ησφαλισμένος δικαιούται υπό ωρισμένας χρονικάς προϋποθέσεις, συντάξεως λόγω αναπηρίας, εάν συνεπεία παθήσεως ή βλάβης εξαμήνου τουλάχιστον διαρκείας, δεν δύναται να κερδίζει, δι' εργασίας ανταποκρινομένης εις τας δυνάμεις, μόρφωσιν και συνήθη επαγγελματικήν του απασχόλησιν, πλέον του ενός τρίτου των όσων κερδίζει συνήθως εις την

αυτήν περιφέρειαν και επαγγελματικήν κατηγορίαν υγιής άνθρωπος της αυτής μορφώσεως. Εάν ο ησφαλισμένος δύναται να κερδίζη πλέον του ενός τρίτου, όχι όμως και των δύο τρίτων εκείνων τα οποία κερδίζει, αντιστοίχως, ο υγιής άνθρωπος, δικαιούται επιδόματος αναπροσαρμογής επί μίαν διετίαν, μετά την πάροδον της οποίας εφ' όσον δεν δύναται να κερδίζη πλέον του ημίσεος εκείνων τα οποία κερδίζει ο υγιής άνθρωπος, δικαιούται συντάξεως μερικής αναπηρίας ίσης προς τα 75% της αναλογούσης συντάξεως. Περαιτέρω, κατά το αυτό άρθρον 28 παρ.2 του Α.Ν. 1846/1951, εν συνδυασμώ προς το άρθρον 34 παρ.1 αυτού, ο ησφαλισμένος εις το ΙΚΑ δικαιούται συντάξεως λόγω αναπηρίας εξ εργατικού ατυχήματος, άνευ ανάγκης συνδρομής χρονικών προϋποθέσεων, εφ' όσον κατά την περί τούτου ιατρικήν κρίσιν των υγειονομικών οργάνων του Ιδρύματος, υπέστη, συνεπεία βιαίου συμβάντος, επελθόντος κατά την εκτέλεσιν της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, βλάβην της υγείας του, επαγομένην, εν όψει των κριτηρίων του νόμου, βιοποριστικήν του ανικανότητα εις ποσοστόν δικαιολογούν την παροχήν. Κατά την έννοιαν δε των διατάξεων τούτων ο ησφαλισμένος εις το ΙΚΑ δικαιούται ασφαλιστικής παροχής λόγω αναπηρίας εξ ατυχήματος όχι μόνον εις την περίπτωσιν κατά την οποίαν η εκ του ατυχήματος βλάβη επέφερε, αυτή καθ' εαυτήν, την αναπηρίαν του εις ποσοστόν δικαιολογούν την χορήγησιν της παροχής, αλλά και όταν η εκ του ατυχήματος βλάβη επέφερε το αυτό αποτέλεσμα, λόγω της προηγουμένης γενικωτέρας καταστάσεως της υγείας του ησφαλισμένου, εκ της οποίας ούτος δεν εκωλύετο εις την εργασίαν του μέχρι του ατυχήματος. Οσάκις, όμως, ο ησφαλισμένος, υποστάς ατύχημα, είναι μεν εκ τούτου ανάπηρος, όχι όμως και εις βαθμόν καθιστώντα αυτόν ανίκανον προς εργασίαν, και, βραδύτερον, εξ άλλης αιτίας οφειλομένης εις νοσηράν κατάστασιν του οργανισμού του μη δυναμένης να συσχετισθή προς το ατύχημα, κατέστη οριστικώς ανίκανος προς εργασίαν, δικαιούται συντάξεως λόγω αναπηρίας εξ ατυχήματος ή εκ κοινής νόσου, αναλόγως του εάν η ανικανότης του προς εργασίαν προεκλήθη προεχόντως εκ του ατυχήματος ή εκ της ασθενείας. Ούτως, εν περιπτώσει συνδρομής πλειόνων αιτίων της αναπηρίας, αύτη χαρακτηρίζεται εις το σύνολόν της ως οφειλομένη εις το ατύχημα ή εις την κοινήν νόσον, κατά τας ανωτέρω διακρίσεις, τα δε ασφαλιστικά όργανα ως και τα κατόπιν προσφυγής (αρθρ.7 παρ. 1, 2 Ν. 702/1977) επιλαμβανόμενα διοικητικά πρωτοδικεία οφείλουν να αποφαινόνται

περί του θέματος τούτου, κατά τα κριτήρια και τας διακρίσεις του νόμου. Εξ άλλου, αι υγειονομικαί επιτροπαί του Ιδρύματος είναι αρμόδιαι δια την υπό ιατρικής απόψεως διαπίστωσιν της φύσεως, των αιτίων, της εκτάσεως και της διάρκειας της σωματικής και πνευματικής παθήσεως ή βλάβης του ησφαλισμένου, αι δε γνωματεύσεις αυτών, είναι, ως προς τα ανήκοντα εις την αρμοδιότητα αυτών τεχνικής φύσεως θέματα, δεσμευτικά δια τα αρμόδια προς απονομήν της σχετικής παροχής ασφαλιστικά όργανα και περαιτέρω δια τα διοικητικά δικαστήρια, συμφώνως προς τας διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1, 14 παρ. 4, 27 και επ. του Καν. Ασφ. Αρμοδιότητος του ΙΚΑ - ΑΥΕ 57440/1938, 33 Β (ΣΕ 3147/1989 κ.α.).

Επειδή, εν προκειμένω, δια της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως εγένοντο δεκτά τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: η αναιρεσίβλητος, γεννηθείσα το έτος 1930 και έχουσα γραμματικής γνώσεις Δημοτικού Σχολείου εππραγματοποίησεν εις την ασφάλισιν του Ιδρύματος 913 ημέρας εργασίας κατά την χρονικήν περίοδον 1971 έως 1974, εργαζόμενη ως καθαρίστρια εις το εκπαιδευτήριον "Π". Εν συνεχεία, δια της από 5.8.1975 αιτήσεώς της προς το Υπ/μα ΙΚΑ Πειραιώς, εξήτησε την χορήγησιν εις αυτήν συντάξεως αναπηρίας εξ εργατικού ατυχήματος, το οποίον συνέβη την 25.10.1974 και συνίστατο εις θλάσιν της δεξιάς χειρός και πηχεοκαρπικήν αρθροπάθειαν, ενώ κατά τα χρονικά διαστήματα 29.10.1974 έως 4.12.1974, 31.12.1974 έως 4.1.1975, 16.1.1975 έως 11.2.1975, 17.2.1975 έως 2.3.1975 και 3.3.1975 έως 17.6.1975 επεδοτήθη υπό του Ιδρύματος δια το ως άνω ατύχημα. Ακολούθως, δια των υπ' αριθμ. 280/1976, 892/1977 και 1114/1979 αποφάσεων του Δ/ντού του ως άνω Υπ/τος απερρίφθη τρις το αίτημα της δια την απονομήν συντάξεως, ελλείψει συνταξίμου ποσοστού αναπηρίας. Μετά ταύτα, δια της υπ' αριθμ. 45469/3.11.1981 αιτήσεως της προς το ίδιο Υπ/μα, εξήτησε την χορήγησιν εις αυτήν συντάξεως αναπηρίας εξ εργατικού ατυχήματος λόγω επιδεινώσεως της καταστάσεως της υγείας της, εις εκτέλεσιν δε της υπ' αριθμ. 1939/1985 αποφάσεως του Διοικ. Πρωτ. Πειραιώς, δια της υπ' αριθμ. 4326/1986 αποφάσεως του Δ/ντού του Υπ/τος ΙΚΑ έλαβεν επίδομα αναπροσαρμογής δια την ως άνω αιτίαν από 3.11.1981 έως 30.11.1982. Εν συνεχεία, προκειμένου να περατωθή η καταβολή εις αυτήν των παροχών κλάδου συντάξεως του Ιδρύματος, παρεπέμφθη αύτη εις την Α/θμιο και κατόπιν προσφυγής της εις την Β/θμιο Υγειον. Επιτροπήν, η οποία,

δια της υπ'αριθμ. 427/1986 γνωματεύσεώς της, απεφάνθη ότι αυτή παρουσιάζει "1) Παλαιόν πορωθέν κάταγμα αρ. κνήμης ως και παλαιόν κάταγμα κάτω επιφύσεως (Δ) κερκίδος πορωθέντος σε καλή θέση χωρίς αξιόλογες λειτουργικές διαταραχές, 2) ελαφρά σύγκαμψη δείκτου, μέσου και παραμέσου δακτύλων (Δ) άκρας χειρός συνεπεία αρχομένης ρικνώσεως παλαμιαίας απονευρώσεως, 3) εκφυλιστική σπονδυλοαθροπάθεια και οστεοαρθρίτιδα γονάτων" και προσδιόρισε το ποσοστόν ανατομοφυσιολογικής της βλάβης δια το χρονικόν διάστημα 1.12.1982 έως 31.12.1986 εις 20% (εξ εργατικού ατυχήματος 5%) Επί τη βάσει της γνωματεύσεως ταύτης ο Δ/ντής του ως άνω Υπ/τος, δια της υπ'αριθμ. 6623/1986 αποφάσεώς του, διέκοψεν από 1.12.1982 την περαιτέρω καταβολήν παροχών κλάδου συντάξεως αναπηρίας εις την ησφαλισμένην, ελλείψει συνταξίμου ποσοστού αναπηρίας, τα αυτά δε έκρινεν αντιστοίχως και η ΤΔΕ του αυτού Υπ/τος, απορρίψασα, δια της υπ'αριθμ. 589/ 48/20.5.1987 αποφάσεώς της, σχετικήν ένστασιν. Το Διοικ. Πρωτοδικεΐον, εις το οποίον προσέφυγεν η αναιρεσίβλητος, εδέχθη εν μέρει την προσφυγήν και έκρινεν ότι αυτή δικαιούται επιδόματος αναπροσαρμογής κατά το χρονικόν διάστημα από 1.12.1982 μέχρι 3.11.1983, ότε ηδύνατο να αποκερδαΐνη εκ της ασκήσεως του επαγγέλματός της πλέον του 1/2, όχι όμως και των 2/3 εκείνου το οποίον θα εκέρδιζεν, αντιστοίχως, υγιές άτομον εις την αυτήν περιφέρειαν και επαγγελματικήν κατηγορίαν και ότι, ως εκ τούτου, αυτή ήτο ανάπηρος εις ποσοστό δικαιολογούν κατά τον νόμον την απονομήν επιδόματος αναπροσαρμογής, ενώ, αντιθέτως, έκρινεν ότι κατά το χρονικόν διάστημα από 3.11.1983 μέχρι 31.12.1986 η ησφαλισμένη ηδύνατο να αποκερδαΐνη, ασχολουμένη εις την αυτήν ή παρεμφερή εργασίαν πλέον των 2/3 εκείνου το οποίον αποκερδαΐνη εις την αυτήν περιφέρειαν και επαγγελματικήν κατηγορίαν σωματικώς και πνευματικώς υγιής άνθρωπος, μη δικαιουμένη συνεπώς κατά το τελευταΐον τούτο χρονικόν διάστημα παροχών κλάδου συντάξεως παρά του Ιδρύματος. Προς τούτο δε εξετίμησε ειδικώτερον, το ποσοστόν της ανατομοφυσιολογικής βλάβης της αναιρεσιβλήτου, όπως τούτο προσδιορίσθη από την Β/θμια Υγειον. Επιτροπήν δια το χρονικόν διάστημα της τετραετίας 1.12.1982 μέχρι 31.12.1986 (20% εκ του οποίου 5% οφείλεται εις το εργατικόν ατύχημα), το είδος και την φύσιν των παθήσεών της, αι οποίαι επηρεάζουν σημαντικώς την αποδοσίν της εις την αυτήν ή άλλην παρεμφερή

εργασίαν, εφ' όσον πρέπει να χρησιμοποιή πολύ τας χείρας της και να καταπονήται σωματικώς, το είδος και την φύσιν της εργασίας της ως καθαριστριάς, η οποία είναι χειρωνακτική και επηρεάζεται εκ των παθήσεων της χειρός της ένεκα του εργατικού ατυχήματος, την ηλικίαν της (52-56 ετών) και τας περιορισμένας γραμματικές της γνώσεις (Δημοτικού). Ούτως όμως κρίναν το δικάσαν δικαστήριον εσφαλμένως τον νόμον εφήρμοσε και πλημμελώς ητιολόγησε την απόφασίν του, διότι υπεχρέωσε το αναιρεσείον ίδρυμα να απονείμη εις την αναιρεσίβλητον επίδομα αναπροσαρμογής, χωρίς προηγουμένως να εξετάση, εν όψει της διαπιστώσεως τη Β/θμίου Υγειον. Επιτροπής περί της συνδρομής αναπηρίας, οφειλομένης τόσον εις το εργατικόν ατύχημα όσον και εις κοινήν νόσον, εάν η προέχουσα αιτία της αναπηρίας της είναι το εργατικόν ατύχημα, οπότε και μόνον δεν θα ήτο αναγκαία κατ' άρθρον 34 παρ.1 του Α.Ν. 1846/1951 η συνδρομή των χρονικών προϋποθέσεων του άρθρου 28 παρ. 1β του ιδίου Α.Ν. Συνεπώς, δια τον λόγον τούτον, προβαλλόμενον βασίμως υπό του αναιρεσείοντος Ιδρύματος, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίσιν αίτησις και να αναιρεθή η προσβαλλομένη απόφασις, η δε υπόθεσις, ως χρήζουσα διευκρινίσεως κατά το πραγματικόν, να παραπεμφθή προς νέαν κρίσιν εις το δικάσαν Δικαστήριον.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σχετικές με την εφαρμογή της αρχής της προέχουσας αιτίας: ΕΔΚΑ 1993 Σ.Ε. 2663/1992 σελ. 102, ΕΔΚΑ 1985 Σ.Ε. 4431/84 σελ. 209, ΕΔΚΑ 1982 Σ.Ε. 116/1982 σελ. 399 κ.α.